

Åtal för brott mot djurskyddslagen och för djurplågeri

– en analys av åtalsanmälningar, väckta åtal och
fällande domar i sex län år 2013

*Prosecution for violation of the animal welfare legislation and
for animal cruelty*

*– an analysis of notifications of prosecution, prosecutions and
convictions in six Swedish counties year 2013*

Hanna Eng

Uppsala 2016

Etologi och djurskydd – Kandidatprogram

- Åtal för brott mot djurskyddslagen och för djurplågeri**
– en analys av åtalsanmälningar, väckta åtal och fällande domar i sex län år
2013

*Prosecution for violation of the animal welfare legislation and for
animal cruelty*

- *an analysis of notifications of prosecution, prosecutions and convictions
in six Swedish counties year 2013*

Hanna Eng

Studentarbete 658, Uppsala 2016

Självständigt arbete i biologi, EX0520, 15 hp, G2E
Etologi och djurskydd – Kandidatprogram

Handledare: Jan Hultgren, SLU, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Examinator: Lotta Berg, SLU, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Nyckelord: åtalsanmälan, djurplågeri, djurskyddslagen, djurskydd, länsstyrelse

Serie: Studentarbete/Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
nr. 658, ISSN 1652-280X

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

INNEHÅLL

ABSTRACT	4
FÖRKORTNINGAR	5
LÄNSBOKSTÄVER	5
DEFINITIONER	5
INLEDNING	6
1.1. Intresset för djurskydd i EU och i Sverige	6
1.2. Vad är en åtalsanmälan?	6
1.3. Åtalsanmälningens förlopp från då den skickats in till sist tagna beslut	7
1.4. Varför begår människor djurskyddsbrott?	7
1.5. Statistik i Sverige	7
1.6. Syfte och frågeställningar	8
2. MATERIAL OCH METODER	8
2.1. Begränsning och materialinsamling	8
2.2. Sortering av insamlat material	9
2.3. Utformning av tabeller och diagram	10
2.4. Statistisk analys	11
3. RESULTAT	11
3.1. Förekomst av antal ärenden i varje län beskrivet med en schematisk figur	11
3.2. Antalet åtalsanmälningar som lett till väckt åtal redovisade länsvis	13
3.3. Antalet åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom redovisade länsvis	14
3.4. Länsstyrelsens skäl till åtalsanmälan samt analysering av ärendets utfall	14
4. DISKUSSION	15
4.1. Urvalet och begränsningen	15
4.2. Ärendenas fördelning mellan länen	16
4.3. Väckta åtal och ärenden med fällande dom	16
4.4. Huvudskälet till åtalsanmälan	18
4.5. Felkällor	18
5. SLUTSATS	19
6. POPULÄRVETENSKAPLIG SAMMANFATTNING	20
7. TACK	20
8. REFERENSER	21

ABSTRACT

There's been an increasing interest in animal welfare the past few decades and right now the awareness of the importance to protect the animals in all types of food productions is very high in the European Union.

In Sweden 13 700 controls of animal welfare were done in 2013. When the Swedish animal welfare legislation is broken by an animal keeper the animal welfare inspectors of the county of administrative boards reports that to the prosecutor or police in form of a notification of prosecution. The inspectors are writing these notifications because they want the animal keeper to be investigated and to be prosecuted in court. 336 notifications of prosecution were written during 2013 where the suspected crimes involved violations of the Swedish animal welfare legislation and animal cruelty.

The aim of this study was to analyze the notifications of prosecution against violation of the Swedish animal welfare legislation and against animal cruelty, written by the animal welfare inspectors working in six different county administrative boards in the year 2013. The purpose was to see the progress of the notifications of prosecution to a possible prosecution in court and conviction. The counties involved were Jönköping, Kalmar, Stockholm, Södermanland, Uppsala and Västra Götaland.

There were 125 notifications of prosecution to sort and analyze. 44 cases (35,2 %) were prosecuted in court and the result precipitated in 66 convictions. The three main reasons for the animal welfare inspectors to write a notification of prosecution were lack of veterinary care, lack of supervision of their animals and feed-related crimes. Of the 44 notifications prosecuted in court, Jönköping had the largest proportion of prosecutions with 55,6 %. The one county with the smallest proportion was Stockholm, with only 9,1 % of the notifications of prosecution that led to a prosecution.

61 notifications of prosecutions (48,8 %) led to at least one conviction. The counties with the largest proportion of a notification with at least one conviction were Södermanland and Jönköping with 66,7 % each. The county with the smallest proportion of notifications with at least one conviction was Stockholm with 18,2 %. In situations when the ownership of the animal was forbidden or when the animal keeper lacked different appropriate permissions (both included in "övriga"), the proportion of convictions was smallest at 32 %.

No results were significant, but there were some interesting differences in the study. For example, there were differences between the counties in terms of both if the case went to prosecution or not, and if the case got a conviction or not. Especially, Stockholm was the one county administrative board who stood out with the lowest percentage of all solved cases. A small scattering was seen which cases occurred in all notifications of prosecution, where lack of veterinary care and inadequate supervision by the animal keeper were most common. The result in this study also showed that no correlation could be drawn between the deficiency case concerned and if the outcome was a conviction.

FÖRKORTNINGAR

BrB Brottsbalken (1962:700)
BRÅ Brottsförebyggande rådet
DL Djurskyddslagen (1988:534)
EU Europeiska unionen
SOU Statens offentliga utredningar

LÄNSBOKSTÄVER

AB Stockholm
C Uppsala
D Södermanland
F Jönköping
H Kalmar
O Västra Götaland

DEFINITIONER

Anmälare: I det här arbetet är det endast länsstyrelserna som åtalsanmäler en djurhållare till polis eller åklagare vid misstanke om brott mot DL och/eller djurplågeri.

Fällande dom: De åtalsanmälningar som lett till antingen ett strafföreläggande eller en dom efter ett väckt åtal.

1. INLEDNING

1.1. *Intresset för djurskydd i EU och i Sverige*

Förutom mitt eget intresse för djurskydd och rättsliga processer syns även ett stort intresse av djurskyddsfrågor från allmänheten (Europeiska Kommissionen, 2016). Enligt attitydundersökningen Special Eurobarometer 442 (Europeiska Kommissionen, 2016) är intresset stort för djurskydd hos alla Europeiska unionens (EU:s) medlemsländer då över 94 % av de tillfrågade tyckte att det var viktigt att skydda välfärden hos våra produktionsdjur. Sveriges siffra på samma fråga låg på 99 % där 80 procentenheter hade markerat alternativet ”mycket viktigt” och övriga 19 procentenheter kategorin ”viktigt”. Nästintill fem av sex svaranden i Sverige (83 %) tyckte dessutom att djurskyddet i landet borde vara ännu högre än vad det är idag. Även siffrorna gällande sällskapsdjur visade på ett intresse för djurskydd även om siffrorna var något lägre (74 % i hela EU respektive 56 % i Sverige). Två tredjedelar (67 %) av Sveriges svaranden skrev också att de ville ha mer information om djurens välfärd i dagens produktion. Dessa siffror visar på medvetenhet och ett intresse av djurskyddsfrågor hos befolkningen i EU och visar framförallt att Sverige ligger på topp gällande medvetenhet och intresse av ett bra djurskydd i Sverige.

Eftersom djurskydd är intressant för stora delar av befolkningen är händelseförloppet efter en anmälan relevant, och då i synnerhet när länsstyrelsen lämnar ärendet vidare i form av en åtalsanmälan.

1.2. *Vad är en åtalsanmälan?*

Sveriges 21 länsstyrelser gjorde tillsammans omkring 13 780 djurskyddskontroller år 2013 (Jordbruksverket, 2014). Vid en djurskyddskontroll bedömer länsstyrelsens djurskyddsinspektörer om djurhållaren upprätthåller minimikraven enligt den djurskyddslagstiftning som berör hans eller hennes djurhållning (Jordbruksverket, 2009). Vid bedömning att kraven inte uppnåtts meddelas djurhållaren om detta och kan därefter föreläggas enligt 26 § DL (Jordbruksverket, 2009). Vid upprepade överträdelser av djurskyddslagstiftningen eller vid vägran att följa djurskyddsinspektörernas beslut ska en åtalsanmälan göras enligt 24 b § DL (Jordbruksverket, 2009).

En åtalsanmälan är en skrivelse där anmälaren redogör för vem som är misstänkt för brottet, vilket brott som förmodats ha begåtts och hur, samt en motivering och bedömning om hur ärendet kan dömas (Striwing & Åslund, 2005). Skrivelsen lämnas därefter till polis eller åklagare för vidare utredning (Striwing & Åslund, 2005). Åtalsanmälningarna i detta arbete rör dels brott mot djurskyddslagen (36 § DL) och dels brott mot brottsbalken – djurplågeri (16 kap. 13 § BrB). Skillnaden mellan dessa brott är att brott mot djurskyddslagen (36 § DL) endast kräver oaktsamhet för att gärningsmannen ska kunna dömas (Åklagarmyndigheten, 2013). För att dömas för det grövre brottet - djurplågeri (16 kap. 13 § BrB), krävs det, utöver oaktsamhet, att djuret har utsatts för ett lidande (Åklagarmyndigheten, 2013). Lidandet kan vara både av psykisk och av fysisk karaktär och ska ha varit av betydande intensitet och pågått under en längre tidsperiod (Striwing & Åslund, 2005). Lidandet ska ha utsatts otillbörligen, vilket menas med att handlingen som utgjort lidandet inte ska kunna underbyggas med en lagenlig handling (Striwing & Åslund, 2005). Till exempel är misshandel av djur, eller att underlåta att ge djuren mat, en otillbörlig handling och har således inte någon laglig grund (Striwing & Åslund, 2005).

1.3. Åtalsanmälningens förlopp från då den skickats in till sist tagna beslut

När en åtalsanmälan kommit in till åklagare sätts en förundersökning igång där syftet är att ta reda på om ett brott har begåtts och om det finns tillräckligt med bevis för att kunna fälla någon för brottet (Åklagarmyndigheten, 2016 a). Det är oftast en åklagare som leder förundersökningen, men vid mindre allvarliga brott kan polis genomföra hela utredningen (Åklagarmyndigheten, 2016 b). Under förundersökningen använder de sig av underlag från länsstyrelsens djurskyddsarbete där både tidigare kontrollrapporter, andra skrivelser samt fotografier beaktas (Jordbruksverket, 2009). Även förhör av den misstänkte och vittnen görs (Åklagarmyndigheten, 2016 b). Om den misstänkta erkänner sitt brott under förundersökningen kan åklagaren ge ett strafföreläggande, böter, och då går ärendet inte vidare till åtal och rättegång (Åklagarmyndigheten, 2016 a). Hittas inga bevis för brott läggs förundersökningen ner och tas inte upp i rättegång (Åklagarmyndigheten, 2016 a). Finns bevis för brott ska åklagaren ta ärendet vidare och väcka åtal, och där är det åklagarens uppgift att bevisa i domstol att den misstänkte är skyldig till brott (Åklagarmyndigheten, 2016 c). Efter en rättegång inväntas beslut av åklagare där djurhållaren till slut får sin dom fastställd (Åklagarmyndigheten, 2016 d). Brott mot djurskyddslagen (36 § DL) samt djurplågeri (16 kap. 13 § BrB) kan ge böter eller fängelse i upp till två år.

1.4. Varför begår människor djurskyddsbrott?

Man kan inte på förhand säga vilka människor som kommer att begå brott under sin livstid (BRÅ, 2001). Vilka människor som kommer att begå just djurskyddsbrott är då svårt att konstatera. Forskning visar på ett antal riskfaktorer under barndomen som ökar benägenheten för att senare i livet begå brott, men det är få av alla dessa personer som sedan begår något brott (BRÅ, 2001). Exempel på riskfaktorer är bland annat föräldrarnas roll och närvaro under uppväxten (Hoeve *et al.*, 2009) eller avsaknad av empati (Elonheimo *et al.*, 2009). Dessa är allmänna riskfaktorer som kan påverka alla typer av brottslighet (Elonheimo *et al.*, 2009).

Avsaknad av kunskap om djurets behov och naturliga beteende kan leda till en lagöverträdelse i form av misskötsel (Lockwood & Arkow, 2016). Har man ett djur har man också ansvar för att hålla den fri från sjukdom och skada (9 § DL). Lockwood & Arkow (2016) skriver att misskötsel av djur kan vara en indikator på att ägaren själv mår psykiskt dåligt. Till exempel finns det djursamlare, vilka ofta representeras av gamla isolerade människor som lider av psykisk ohälsa (Arkow, 2015). En djursamlare lever med sina djur, ofta dussintals både levande och döda, i en miljömässig misär där djursamlaren ofta lever sitt liv utan någon kontakt med veterinär eller egen vårdgivare (Arkow, 2015). Lockwood & Arkow (2016) tar också upp att misshandel av djur kan vara ett sätt att visa makt eller status inför andra. Till exempel skriver de om misshandel i hemmet där den ena personen i ett par utövar våld mot deras gemensamma djur för att få kontroll och makt över sin partner.

1.5. Statistik i Sverige

Varje år skickas hundratals åtalsanmälningar in från länsstyrelserna till Polismyndighet eller Åklagarmyndighet i hopp om att ärendet ska tas upp i domstol och ge en fällande dom (Jordbruksverket, 2014). År 2012 skrev länsstyrelsens djurskyddshandläggare 248 stycken åtalsanmälningar jämfört med år 2013 då 336 åtalsanmälningar skickades in enligt Jordbruksverkets rapport om djurskyddskontroller 2013 (Jordbruksverket, 2014). År 2014 hade antalet åtalsanmälningar ökat ytterligare till 356, och förra året nådde siffran upp till

498 stycken (Jordbruksverket, 2016). I rapporterna beskrivs hur antalet åtalsanmälningar är fördelade mellan de 21 länsstyrelserna samt förändringen från föregående år.

Det finns statistik över antalet dömda för djurplågeri och dessa siffror kan utläsas under brottskod 1609 i olika rapporter gjorda av BRÅ (2016). År 2013 visade siffran på totalt 85 stycken dömda för djurplågeri i Sverige. Ingen liknande statistik har kunnat beläggas gällande brott mot djurskyddslagen eller av åtal som väckts av de 336 åtalsanmälningar som skickades in till Polis- och Åklagarmyndighet.

1.6. Syfte och frågeställningar

I detta arbete studerades antalet åtalsanmälningar för brott mot djurskyddslagen (36 § DL) och för djurplågeri (16 kap. 13 § BrB) utfärdade av djurskyddshandläggare på länsstyrelserna i sex olika län under 2013, samt ärendenas fortsatta utveckling till eventuellt åtal och fällande dom.

Syftet var att beskriva ärendehantering, jämföra utfallet i olika slags ärenden med åtalsanmälningar och jämföra olika län – Jönköpings, Kalmar, Stockholms, Södermanlands, Uppsalas samt Västra Götalands län.

Följande frågeställningar formulerades:

- Hur många åtalsanmälningar, väckta åtal och fällande domar för brott mot djurskyddslagen eller för djurplågeri förekom i de sex länen under 2013?
- Hur skiljde sig de sex länen vad gäller andelen åtalsanmälningar som ledde till åtal väcktes?
- Hur skiljde sig de sex länen vad gäller andelen åtalsanmälningar som ledde till minst en fällande dom?
- Vilka brister var vanligast att åtalsanmälningarna grundades på och fanns det något samband mellan huvudskälet till åtalsanmälan och åtalsanmälningar som ledde till minst en fällande dom?

2. MATERIAL OCH METODER

2.1. Begränsning och materialinsamling

Målet med arbetet var att undersöka ett årtal som nyligen varit. För att få tillgång till så många åtalsanmälningar och beslut som möjligt utan större risk för bortfall av ärenden som inte var avslutade ännu valdes år 2013 ut. Genom att granska alla länsstyrelser årsredovisningar från 2013 kunde uppgifter om hur många åtalsanmälningar respektive län hade gjort utläsas. De tre länen med flest antal åtalsanmälningar 2013 var Skånes län (70 stycken), Västra Götalands län (64 stycken) och Kalmar län (33 stycken). Målet var att kunna använda alla tre länsstyrelser, men Länsstyrelsen i Skåne uppgav att de inte kunde delge arbetet några uppgifter om deras åtalsanmälningar på grund av sekretess. Skånes län valdes bort och istället valdes tre andra län ut. De som valdes ut var Jönköpings län (18 stycken) och Uppsalas län (16 stycken) på grund av att de var två av de kvarvarande länen med många åtalsanmälningar, samt Södermanlands län (6 stycken) på grund av att data var lättillgänglig från tidigare kontakt med deras Länsstyrelse. Stockholms län valdes ut på grund av att det är en stor Länsstyrelse och hade 11 åtalsanmälningar år 2013. Totalt användes till slut sex län i arbetet, Kalmar, Jönköpings, Stockholms, Södermanlands,

Uppsalas samt Västra Götalands län. Beräkningen var att få totalt 148 åtalsanmälningar att sammanställa och bearbeta i resultatet.

Kontakt togs med respektive utvald länsstyrelse för att få tag i alla uppgifter som behövdes till arbetets resultat. Kontakten med länsstyrelserna bestod av mejlförfrågningar där önskemål fanns att få ut uppgifter om alla åtalsanmälningar enligt brott mot djurskyddslagen (36 § DL) samt djurplågeri (16 kap. 13 § BrB) som djurskyddshandläggarna hade utfärdat under år 2013. I mejlet frågades även om länsstyrelserna hade uppgifter om ärendets vidare utveckling till eventuellt åtal och dom. En del av länsstyrelserna hade kompletta uppgifter om åtalsanmälningen från ärendets början till sist tagna beslut och andra hade endast åtalsanmälningarna att dela med sig av.

Vid närmare kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland visade det sig att antalet åtalsanmälningar inte stämde överens med antalet i årsrapporten de skrivit. I rapporten visade statistiken 64 åtalsanmälningar och vid personlig kontakt med Länsstyrelsen återfanns endast 41 stycken. Vid en kortare efterforskning gjord av Länsstyrelsen fann de ingen förklaring till varför det var så. Uppgifterna som delgavs arbetet var de enda de kunde påträffa. Med 23 åtalsanmälningar färre än beräknat bearbetades totalt 125 stycken av landets 336 åtalsanmälningar från år 2013.

Parallellt med insamlingen av åtalsanmälningar mejlades förfrågningar ut till de olika Åklagarmyndigheterna. Förfrågningarna bestod av en önskan att få de beslut som fattats i de olika ärendena. Vissa Åklagarmyndigheter skickade uppgifter per post och andra via mejl. Några få åtalsanmälningar hade inga beslut fattade hos Åklagarmyndigheten och de uppmanade mig att ta kontakt med Polismyndigheten för att ta del av deras utredning i ärendena. Vid kontakt med Polismyndigheten formulerades samma frågor som till Åklagarmyndigheten. Två ärenden kunde hämtas ut direkt från tingsrätten då ärendets beteckning var känt.

2.2. Sortering av insamlat material

Alla åtalsanmälningar och beslut lästes igenom och sorterades in i Excel 2010 Microsoft Corporation. Kategorierna med förklaring som användes var:

Län	Länsbokstav användes för varje län, AB – Stockholm, C – Uppsala, D – Södermanland, F – Jönköping, H – Kalmar, O – Västra Götaland
Djurslag	De djurslag ärendet berörde, K – katt, HU – hund, ÖS – övriga sällskapsdjur, N – nötkreatur, HÅ – häst, ÖL – övriga lantbruksdjur, komb – kombinerade djurgrupper, Övriga – ett brutet djurförbud där djurslaget inte var intressant i åtalsanmälan samt olika tillstånd som saknades
Typ av brist/brott	En beskrivning av vilket brott den misstänkte anmäls för, <i>Transportbrist</i> – ärenden som handlade om all typ av transportbrist, t ex transport av sjuka eller skadade djur, <i>Veterinärvård</i> – djurhållaren hade inte gett sitt djur veterinärvård eller ej följt veterinärs rekommendation om vård eller avlivning, <i>Bristande tillsyn</i> – djurhållaren hade inte haft tillräcklig tillsyn över sina djur, <i>Foderrelaterad brist</i> – bristande tillgång av foder och/eller vatten eller att fodret var

dåligt, *Brutet djurförbud* – djurhållaren hade brutit mot utfärdat djurförbud, *Våldsrelaterad brist* – djurhållaren hade misskött djuret kraftigt genom t ex slag, *Miljörelaterad brist* – bristande, felaktig eller skadlig miljö, *Övriga brister* – ärenden som handlat om otillåtna parningar, brutit mot beteskraV, avsaknad av ligghall samt gödselbränna eller invuxna horn på nötkreatur

Förundersökning nedlagd Förundersökningen nedlagd på grund av bristande bevis eller att den åtalsanmälde fällts för ett grövre brott samtidigt

Strafföreläggande Den åtalsanmälde erkände brottet under förundersökningen. Ärendet gick inte vidare till åtal och rättegång utan den misstänkte fick böter

Åtal väckt Rättegång i domstol

Åtal ogillas Ett åtal väcktes men lades ner av olika anledningar

Brott mot DL Vilket brott den dömde fälldes för, här brott mot DL

Djurplågeri Vilket brott den dömde fälldes för, här brott mot BrB

Böter Om den dömde fått påföljden böter

Villkorlig dom Om den dömde fått påföljden villkorlig dom

Fängelse Om den dömde fick påföljden fängelse

Frikänd Om den dömde blev frikänd efter rättegång

Domslut saknas Ärendet var pågående eller att beslut saknades

Övrigt En kommentar skrevs om något behövde förtydligas, t ex om det var fler än en misstänkt eller om påföljden påverkades av mer än djurskyddsbrottet

En etta sattes i de celler som ärendet behandlade för att se hur många ärenden som gällde i varje kategori. Rörde ärendet både djurplågeri och brott mot DL registrerades en etta i båda kategorierna. I de fall där den åtalsanmälde ärende hade gått från att vara nedlagd till att senare återupptas till åtal registrerades ärendet enligt senast gällande beslut. Tre ärenden var fortfarande pågående i april 2016 då informationen samlades in.

2.3. Utformning av tabeller och diagram

Alla tabeller och diagram utformades i Microsoft Word 2010. För att besvara frågeställning 1 utformades ett pildiagram för att enkelt visa ärendets väg från det att en åtalsanmälning skrevs till ärendets avslut, samt för att få en överblick av antalet ärenden i varje kategori (Fig. 1). I de streckade fälten utläses vad som avslutat ärendet, antingen nedlagd förundersökning, ogillat åtal, frikänd eller olika varianter av fällande dom (Fig. 1). Det ljusa fältet hade under arbetets fortskridning inte beslutats klart om, där av placerades de i ”pågående” (Fig. 1). Vissa ärenden gav fler än en fällande dom efter åtal, vilka markerades med ”*” samt ”***” i pildiagrammet beroende på om det var ett eller två

ärenden som berördes. Att vissa ärenden gav fler än en fällande dom kunde till exempel vara i de åtalsanmälningar det fanns två misstänkta personer.

Tabeller utformades för att överskådligt se antal och andel åtalsanmälningar som lett till åtal samt fällande dom i frågeställningspunkterna 2 och 3. Det fanns tre pågående ärenden i länen AB och C och dessa ärenden räknades med i ”ej lett till åtal” och ”ej lett till någon fällande dom”. De räknades med för att undvika att det blev för få data i den statistiska analysen. En tabell utformades även för frågeställning 4 för att se fördelningen av antalet och andelen brott och brister som de 125 åtalsanmälningarna behandlat. En del åtalsanmälningar innehöll flera olika brister och registrerades då i varje kategori som ärendet behandlade. De ärenden som var pågående räknades med även i denna frågeställning då skälet för anmälan fanns att utläsa.

2.4. Statistisk analys

För att statistiskt kunna påvisa om det fanns en skillnad mellan länen i frågeställningspunkterna 2 och 3 användes signifikanstestet Pearsons Chi²-test i Minitab 17 Statistical Software. För att få tillräckligt med data att analysera slogs länen AB och D ihop. Resterande län, C, F, H och O hade tillräckligt med data för att kunna jämföras individuellt. Län AB och D valdes då det var de länen med minst antal åtalsanmälningar. Signifikansnivån som användes var 5 %.

I frågeställning 4 behövdes kategorierna för alla olika brister ändras om till en brist per ärende i den nya kolumnen ”huvudskäl”. Ändringarna gjordes i Excel 2010 Microsoft Corporation. I de ärenden som endast berörde en brist i anmälan togs den bristen och användes som huvudskäl. De åtalsanmälningar som berörde flera antal brister lästes om och tolkades igen och sedan valdes ett huvudskäl ut per ärende. Urvalet gjordes genom att försöka se vilket skäl som vägde mest i åtalsanmälan. Huvudskälen som kategoriserades var veterinärvård, transportbrist, brutet djurförbud, bristande tillsyn och övrigt. Förutom de kategorier som redan fanns i övrigt flyttades kategorierna ”Miljö”, ”Våld” och ”Foder” dit för att öka antalet data. För varje åtalsanmälning skapades även en till kolumn, ”domslut”, där ärendet registrerades som ”dom” eller ”ej dom” beroende på utfallet. All data kopierades in i Minitab 17 Statistical Software och ett Pearsons Chi²-test utfördes för att se om det fanns någon statistisk signifikans gällande ett samband mellan fällande dom och huvudskäl för åtalsanmälan. Signifikansnivån var även här satt till 5 %. En tabell utformades för att lätt se fördelningen mellan huvudskäl till åtalsanmälan och antalet ärenden med minst en fällande dom. Två ärenden med huvudskälet ”veterinärvård” samt ett ärende med huvudskälet ”bristande tillsyn” var pågående och räknades med i kolumnen där ärendena inte fått någon fällande dom. De valdes att räknas med på grund av att all data som fanns att tillgå behövdes för att få tillräckligt med data för att kunna göra en statistisk analys.

3. RESULTAT

3.1. Förekomst av antal ärenden i varje län beskrivet med en schematisk figur

Av totalt 125 åtalsanmälningar väcktes 44 åtal (35,2 %) i de sex länen år 2013, vilka resulterade i totalt 66 fällande domar (Tab. 1). Vanligaste domen efter åtal var dagsböter, vilket 35 ärenden ledde till, och den minst vanliga domen var fängelse som endast ett ärende gav under år 2013 (Fig. 1). Sju åtal gav inte någon fällande dom och av de sju

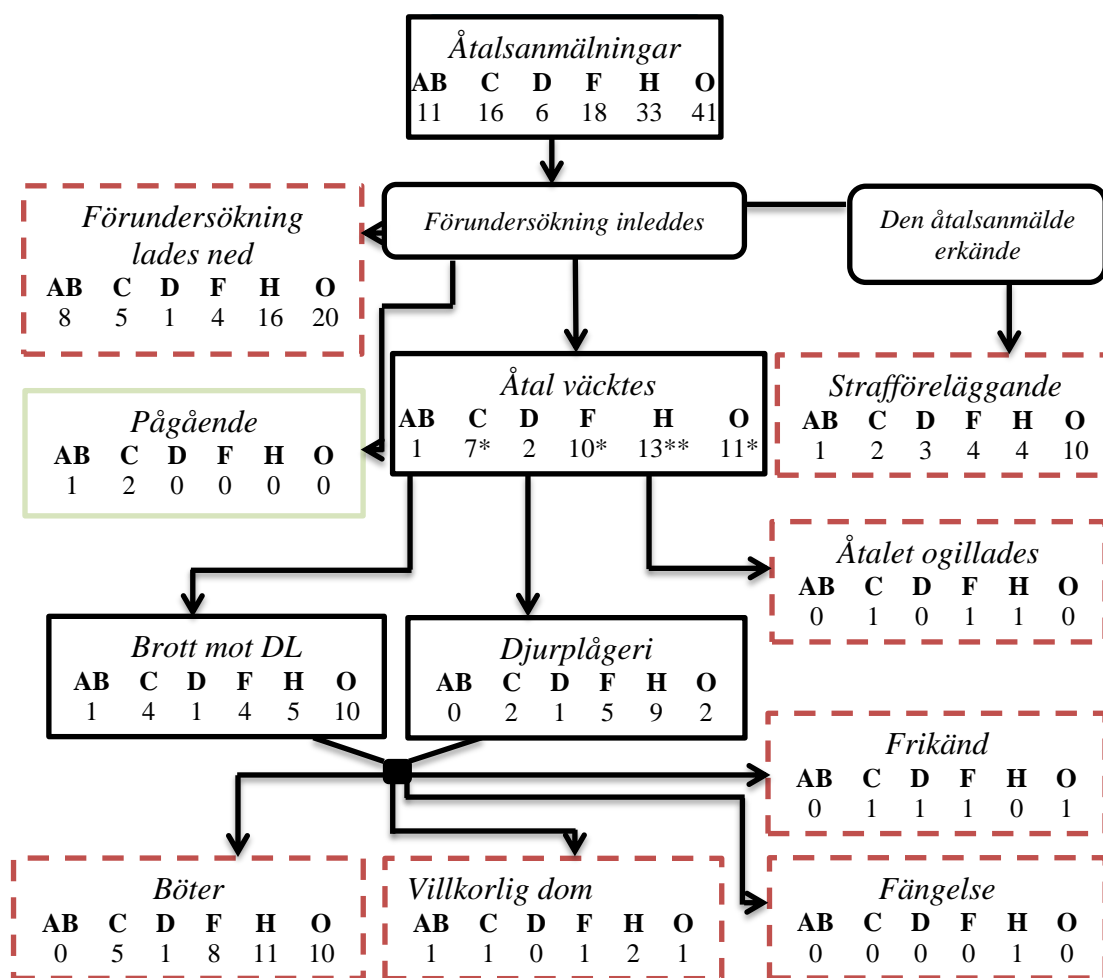
ärendena var det fyra som innebar ett frikännande för den åtalsanmälde (Fig. 1). Resterande tre åtal av de sju ogillades (Fig.1). Av 125 åtalsanmälningar lades 54 ärenden (43,2 %) ned under förundersökningen och 24 ärenden (19,2 %) fick ett utfärdat strafföreläggande (Fig. 1).

Tabell 1. Beskrivning av antalet ärenden i olika kategorier beskrivna länsvis (AB = Stockholm, C = Uppsala, D = Södermanland, F = Jönköping, H = Kalmar och O = Västra Götaland).

Ärenden	Län	AB	C	D	F	H	O	Totalt
<i>Antal åtalsanmälningar</i>		11	16	6	18	33	41	125
<i>Antal väckta åtal</i>		1	7	2	10	13	11	44
<i>Antal åtal som lett till minst en fällande dom</i>		1	5	1	8	12	10	37
<i>Totala antalet domar efter åtal</i>		1	6*	1	9*	14**	11*	42
<i>Totala antalet domar (strafföreläggande och åtal som gett minst en fällande dom summerade)</i>		2	8	4	13	18	21	66

*Ett åtal gav två fällande domar

**Två åtal gav två fällande domar

Figur 1. Antalet ärenden i varje kategori summerade länsvis. Figuren visar hur åtalsanmälningarna fortgick efter inskickandet till polis eller åklagare. I de fall där åtalet berörde både djurplågeri och brott mot DL registrerades ärendet i båda kategorierna. De streckade fälten indikerar att ärendet har avslutats och beskriver vilket beslut som avgjorde fallet. Det ljusa fältet indikerar att ärendena är pågående i väntan på beslut.

*Ett ärende fick två fällande domar.
 **Två ärenden fick två fällande domar.

3.2. Antalet åtalsanmälningar som lett till väckt åtal redovisade länsvis

I den andra frågeställningen undersöktes det om det fanns någon skillnad mellan länen gällande antalet åtalsanmälningar som lett till att åtal väckts. Som sagts under föregående rubrik väcktes totalt 44 åtal (35,2 %) i de sex länen år 2013. Över 90 % av åtalsanmälningarna i län AB och majoriteten i län C, D, H och O ledde inte vidare till något åtal (Tab. 2). Högst andel av ärenden som lett till åtal sågs i län F med 55,6 % och lägst andel i län AB med endast 9,1 % (Tab. 2). Län AB och län D slogs ihop vid den statistiska analysen och hade då totalt 17 åtalsanmälningar totalt varav 3 lett till åtal och 14 inte lett till något åtal. Resultat av Pearsons Chi2 blev Chi2 = 7,593; 4 frihetsgrader; P-värdet = 0,108. Resultatet blev inte signifikant.

Tabell 2. Totala antalet åtalsanmälningar per län, samt antalet och andelen åtalsanmälningar som lett till att åtal väckts redovisat länsvis. Län AB och län C hade vid redovisning tre pågående ärenden och är medräknat i åtalsanmälningar som ej lett till åtal.

Utfall antal andel (%)	Län	AB	C	D	F	H	O	Totalt
Åtalsanmälningar		11 100	16 100	6 100	18 100	33 100	41 100	125 100
Åtalsanmälningar som lett till åtal		1 9,1	7 43,8	2 33,3	10 55,6	13 39,4	11 26,8	44 35,2
Åtalsanmälningar som ej lett till åtal		10 90,9	9 56,2	4 66,7	8 44,4	20 60,6	30 73,2	81 64,8

3.3. Antalet åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom redovisade länsvis

I den tredje frågeställningen undersöktes det om det fanns någon skillnad mellan länen gällande antalet åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom. Resultatet visade på totalt 61 stycken åtalsanmälningar med utfallet av minst en fällande dom (48,8 %) jämfört med 64 stycken (51,2 %) som inte lett till någon dom (Tab. 3). Över 80 % av åtalsanmälningarna i län AB och majoriteten i län C, H och O ledde inte till någon fällande dom (Tab. 3). Län D och F var de län med högst andel av ärenden som gav minst en fällande dom med 66,7 % var (Tab. 3). Vid den statistiska analysen slogs län AB och län D ihop och fick då totalt 17 åtalsanmälningar varav 6 har lett till minst en fällande dom och 11 inte lett till någon fällande dom. Resultat av Pearsons Chi2-test blev Chi2 = 3,705; 4 frihetsgrader; P-värdet = 0,447. Resultatet blev inte signifikant.

Tabell 3. Totala antalet åtalsanmälningar per län, samt antalet och andelen åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom redovisat länsvis. Län AB och län C hade vid redovisning tre pågående ärenden och är medräknat i åtalsanmälningar som ej lett till någon fällande dom.

Utfall Antal Andel (%)	Län	AB	C	D	F	H	O	Totalt
Åtalsanmälningar		11 100	16 100	6 100	18 100	33 100	41 100	125 100
Åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom		2 18,2	7 43,8	4 66,7	12 66,7	16 48,5	20 48,8	61 48,8
Åtalsanmälningar som ej lett till någon fällande dom		9 81,8	9 56,2	2 33,3	6 33,3	17 51,5	21 51,2	64 51,2

3.4. Länsstyrelsens skäl till åtalsanmälan samt analysering av ärendets utfall

I den fjärde frågeställningen undersöktes det vilka brister som var vanliga i länsstyrelsernas åtalsanmälningar, samt om det fanns något samband mellan huvudskäl till anmälan och att ärendet gav en fällande dom. Resultatet visade att nästan hälften av alla åtalsanmälningar (45,6 %) grundade sin misstanke om brott på bristande veterinärvård och nästan var fjärde anmälan (24,8 %) berörde en misstanke om bristande tillsyn (Tab. 4). Kategorin för våldsrelaterade brister var den bristen som minst antal åtalsanmälningar berörde (Tab. 4).

Efter tolkning av vilken brist som var länsstyrelsens huvudskäl till åtalsanmälan visade det sig att det var brutet djurförbud som ledde till minst utfall av fällda domar (Tab. 5). De resterande huvudskälen visade ett mer jämnt resultat mellan att ärendet gav en fällande dom och att ärendena ej gav någon dom (Tab. 5). Vid analys med Pearsons Chi-2test för att se om huvudskälet i åtalsanmälan hade något statistiskt samband med om ärendet gav någon dom blev resultatet $\text{Chi}^2 = 4,000$; 4 frihetsgrader; P-värdet = 0,406. Resultatet blev inte signifikant.

Tabell 4. Fördelning av antalet och andelen brister som de 125 åtalsanmälningarna behandlat.

Brister i anmälan	Antal	Andel (%)
Veterinärvård	57	45,6
Bristande tillsyn	31	24,8
Övriga brister	28	22,4
Foderrelaterad brist	25	20,0
Brutet djurförbud	23	18,4
Transportbrist	12	12,0
Miljörelaterad brist	14	11,2
Våldsrelaterad brist	11	8,8

Notering: Andelen i procent blir mer än 100 då en åtalsanmälan kunde innehålla flera typer av brister

Tabell 5. Fördelning av antal och andel åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom baserat på huvudskäl. Två ärenden med huvudskälet "veterinärvård" samt ett ärende med huvudskälet "bristande tillsyn" var pågående och räknades med i "ingen fällande dom".

Huvudskäl Antal Andel (%)	Utfall	Minst en fällande dom	Ingen fällande dom	Totalt
Brutet djurförbud		7 30,4	16 69,6	23 100
Bristande tillsyn		11 55,0	9 45,0	20 100
Transport		6 50,0	6 50,0	12 100
Veterinärvård		25 54,3	21 45,7	46 100
Övrigt		12 50,0	12 50,0	24 100
Totalt		61 48,8	64 51,2	125 100

4. DISKUSSION

4.1. Urvalet och begränsningen

Antalet åtalsanmälningar, väckta åtal samt fällande domar i de sex länen år 2013 gav arbetet ungefär en tredjedel av landets totala ärenden att arbeta med. Detta var ett bra underlag, men fler län hade gett ett bättre urval och täckt betydligt fler av landets totala

mängd av åtalsanmälningar. Att få ta del av de 70 åtalsanmälningarna gjorda av Länsstyrelsen i Skåne hade gjort skillnad i arbetet då de ärendena utgör den största andelen av åtalsanmälningar i Sverige. Med fler län och fler data hade även en dålig sammanslagning av vissa kategorier kunnat undvikas vid en statistisk analys. Även om alla län hade använts hade det inte gått att undvika en sammanslagning av län på grund av att vissa län hade för få åtalsanmälningar för att göra en statistisk analys på. En bättre lösning på sammanslagning hade dock varit om t ex länen kunde slås ihop och jämföras geografiskt. Mycket data kan användas i varje kategori om man till exempel jämför norra, mellersta och södra Sverige. Man kan även jämföra alla 21 länsstyrelser åtalsanmälningar, men sedan bara analysera en del i dem, t ex rikta in sig endast på de som leder till dom.

Hade arbetet gjorts igen hade jag funderat på om Länsstyrelsen i Stockholm skulle ha tagits bort från urvalet. Länsstyrelsen i Stockholm har ett nära samarbete med djurskyddspolisen i Stockholm, vilket inte andra län har (Lena Jacobsson, FU-ledare på Rättsavdelningen i Stockholm, personligt meddelande 17 maj 2016). Hon menar att när Länsstyrelsen i Stockholm åker ut på djurskyddskontroller åker djurskyddspolisen ofta med och finns det skäl till en åtalsanmälan görs det i form av en polisanmälan istället för att länsstyrelsen skriver en åtalsanmälan. Jag begränsade mig och tog endast de åtalsanmälningar som var utfärdade av Länsstyrelsen, men på så sätt kan jag ha missat stora delar av de anmälningar som gått via polis.

4.2. Ärendenas fördelning mellan länen

Ur frågeställning ett konstaterades hur antalet åtalsanmälningar var fördelade bland länsstyrelserna samt hur många åtal och domar som dömts ut. Att Västra Götaland hade flest antal åtalsanmälningar tror jag bland annat beror på att det är ett djurtätt län (Statistikdatabasen, 2007). Många djurskyddskontroller görs årligen och år 2013 var Västra Götaland ett av de länen med flest kontroller (Jordbruksverket, 2016). Det fanns ingen siffra på hur arbetskraften såg ut under 2013, men år 2014 var Västra Götaland den Länsstyrelse som hade mest arbetskraft i djurskyddsverksamheten (Jordbruksverket, 2016). Att antalet ärenden varierar mellan länen tror jag också kan bero på djurskyddsinspektörernas arbetssätt, bland annat den mänskliga faktorn under kontrollerna. Det är djurskyddsinspektören som bedömer läget under djurskyddskontroller och det är upp till den (eller de) om de anser att djurskyddslagstiftningen vidhålls av djurhållaren. De har lagstiftningen att utgå ifrån, men det är trots det en bedömning av varje enskilt fall som avgör grunden till ett beslut.

4.3. Väckta åtal och ärenden med fällande dom

I den andra frågeställningen ställdes frågan om hur länen skiljde sig åt när det gäller antalet åtalsanmälningar som lett till väckt åtal. Ur resultatet kunde det utläsas att majoriteten av länens åtalsanmälningar inte lett till väckt åtal (64,8 %). Det enda länet med högre andel åtalsanmälningar som lett till åtal var Jönköping (55,6 %). Att ett ärende inte leder till åtal kan bero på många olika saker. Det första jag tänker på är hur kunskapsnivån är hos de åklagare och poliser som leder utredningen. Enligt djurskyddspoliserna (SOU, 2011) ses kunskapsbristen hos åklagare som en orsak till att få ärenden tas vidare och väcks till åtal. De menar att djurskyddsärenden lätt prioriteras bort i och med hög arbetsbelastning. Arluke & Luke (1997) och Wagner *et al.* (2015) tar i sina studier upp att brott mot djur inte har prioritet hos utredande myndigheter och tror att det kan bero på att utredarna ser andra brott som mer allvarliga. De tar även upp det som djurpolisen (SOU, 2011) poängterat som

brister, att både kunskap och resurser saknas hos utredare för att kunna klara upp fler djurskyddsbrott. I studien av Wagner *et al.* (2015) jämför de hur människor ser på allvarligheten av brott mot djur jämfört med brott mot människor och brott mot egendomar. I studien uppmärksammas ett signifikant resultat där brott mot djur ses som mer fel än att begå brott mot egendomar, och att djurskyddsbrott ligger nära brott mot människor i en skala av allvarlighet. Författarna menar att med fler studier där attityder från allmänheten används kan ge utredande myndigheter en insikt om att djurskyddsbrott bör ses som allvarligt och prioriteras i högre utsträckning.

I en artikel av Kordzek (2014) intervjuades åklagare för att undersöka hur attityden var angående ärenden om brott mot djur i USA. Även om den baseras på åklagare i USA tror jag att åsikterna är liknande i Sverige. Bland annat kom de fram till att djurskyddsbrott var ett av de brott som tog längst tid att hantera då de flesta åklagarna inte var vana med att hantera djurskyddslagstiftningen. Även att kunskapen var lägre när brottet gällde djur sågs som ett problem. Att ha särskilda åklagare som utreder djurskyddsbrott kan vara ett alternativ. Att använda sig av det har setts minska antalet ärenden som läggs ner under förundersökningen och på så sätt ökat antalet fällande domar (SOU, 2011). En annan aspekt på varför få ärenden väcks till åtal är att djurhållarna som blir åtalsanmälda oftast bor på brottsplatsen och har de misskötta djuren nära sig och kan då försvåra en utredning negativt genom att undanröja bevis (Striwing & Åslund, 2002). Ytterligare en aspekt till varför siffran för uppkärande av djurskyddsbrott är lägre kan vara för att det inte finns något brottsoffer att förhöra och få bevis ifrån (Striwing & Åslund, 2002). När det gäller liknande brott mot människor är brottsoffrets historia en betydande del av bevisbördan i utredningen (Åklagarmyndigheten, 2016e).

Även om kunskapen och prioriteringen av djurskyddsbrott är åsidosatt av utredare (Wagner *et al.*, 2015), menar Arluke & Luke (1997) att de djurskyddsbrott som ändå utreds och uppmärksammas fälls för sällan och att de som fälls får för milda straff. I frågeställning 3 ställdes frågan om hur länen skiljde sig åt när det gäller antalet åtalsanmälningar som lett till minst en fällande dom. En mindre skillnad mellan länen sågs där andelen varierade mellan 18,2 % - 66,7 % jämfört med frågan om antal väckta åtal där majoriteten inte ens gick upp till åtal. Det kan bero på att en fällande dom kan ges i form av ett strafföreläggande innan ett åtal har väckts och att det är därför en mindre skillnad mellan länen syns i denna fråga jämfört med frågan om väckt åtal.

En aspekt på att ärenden får strafföreläggande i hög utsträckning kan vara om den psykiska ohälsan kan ha spelat roll i en del ärenden. Som Arkow (2015) och Lockwood & Arkow (2016) menade om att t ex djursamlare oftast vet hur djuren ska skötas och vill djuren väl, men inte hade den förmågan att kunna se att djuren mår dåligt vid tiden för åtalsanmälan. Dessa människor kanske inte såg felet förrän de blev anmälda och förhörda och redan då erkänner brottet och godtar ett strafföreläggande.

Länsstyrelsen i Stockholm låg lägst på 18,2 % av ärendena om gav minst en fällande dom, medan de andra länen höll sig mellan 43,8 % - 66,7 %. Det tycker jag är konstigt. Trots att det troligtvis är flertalet åtalsanmälningar som sker via polis, borde dessa ärenden som ändå skickats iväg av Länsstyrelsen i Stockholm ge bättre utfall än de gjorde år 2013. Endast 2 av 11 åtalsanmälningar ledde till dom, vilket kan jämföras med t ex Södermanlands län som hade 6 åtalsanmälningar totalt men ändå hade 4 ärenden som fick en dom. Det skulle kunna bero på att utredarna prioriterar bort de fallen eller att kunskapen

är för låg (Wagner *et al.*, 2015), precis som skrevs här över gällande att det var få ärenden som väcktes till åtal.

4.4. Huvudskälet till åtalsanmälan

I den sista frågeställningen undersöktes det om skälen till att åtalsanmälan skrevs hade något samband med om ärendet fick någon fällande dom. De vanligaste skälen som sågs i en åtalsanmälan år 2013 var bristande veterinärvård och bristande tillsyn, som tillsammans behandlade 70,4 % av alla ärenden. Detta kan stämma med verkligheten då Arkow (2015) menar att bristande veterinärvård är det mest vanliga brottet som djurhållare begår. Jag tror okunskap hos djurägaren har en stor del i varför bristande veterinärvård är den vanligaste bristen i åtalsanmälningarna, att djurägaren inte ser att det är något fel. Jag tror även att människan har en tendens att se förbi saker, att tänka mer att saker löser sig med tiden, och då strunta i att kalla in den där extra veterinären som hade behövts.

Efter att jag tolkat vilket skäl som var huvudskälet till åtalsanmälan var det flest antal ärenden som behandlade veterinärvård (46 stycken), medan bristande tillsyn (20 stycken) var huvudskälet i åtalsanmälan som gav högst andel ärenden med minst en fällande dom (55 %). Det var en väldigt jämn fördelning av vilka ärenden som fick en fällande dom över lag. Djurhållare som hade brutit mot sitt djurförbud var de ärenden med lägst andel av fällande domar (30,4 %). Att det var en jämn utdelning av minst en fällande dom tycker jag är bra då det visar på att alla brister ses på med lika ögon. Det spelar ingen roll om du brutit ett djurförbud eller om du struntat i att gå till veterinärer, ärendet tas ändå omhand på lika sätt när det väl utreds i rätten.

Att människor begår brott mot djur tror inte jag kan undvikas helt, men antalet kan troligtvis minska med fler kontroller av djurskyddshandläggarna. Arkow (2015) tar upp vikten av att kommunicera med djurägaren för att få förklaringen bakom djurets hälsa, då framför allt för veterinärer som upptäcker skador, för att ens kunna avgöra hur djuret fått sin skada. Jag tror även detta är viktigt för djurskyddshandläggare när de är ute på djurskyddskontroller. Att kunna se och förebygga mer.

4.5. Felkällor

Det är svårt att veta om uppgifterna gällande åtalsanmälningar och beslut är korrekta, men det var en förutsättning för arbetet att de djurskyddshandläggare, åklagare och poliser som kontaktats gjort rätt. Att 23 åtalsanmälningar försvunnit från Länsstyrelsen i Västra Götaland var något som kan ha haft en indirekt påverkan på resultatet. Länsstyrelsen visste inte hur felet var gjort och de visste inte om ärendena ens hade funnits. Om ärendena fanns det året kunde de med sin närvaro ha gjort att arbetets resultat visat annorlunda.

Gällande frågeställningen om brister och huvudskäl till åtalsanmälan, uppmärksammades det i åtalsanmälningarna att länsstyrelserna hade riktat in sig mot en typ av brist vid några tillfällen. Detta sågs genom att flertalet åtalsanmälningar i rad, i fråga om dag och tid, berörde samma brist. Vad jag kunde utläsa fanns både transportrelaterade brister och brutna djurförbud med bland de riktade ärendena. Detta kan ha påverkat resultatet då kontrollerna varit riktade, i stället för att länsstyrelsen åker på kontroll efter inkommen anmälan eller en normalkontroll. Att jämföra åtalsanmälningar mellan två eller flera år skulle kunna vara ett alternativ för framtida forskning då de riktade kontrollerna troligtvis är olika under åren och på så vis få ett mer varierat arbetsunderlag. Analyserar man under

flera år minskar även risken för snedvridna resultat om t ex en länsstyrelse haft för få djurskyddshandläggare ett år och därmed haft färre djurskyddskontroller än vad de vanligtvis har.

Min egen tolkning av huvudskäl i fråga fyra kan ha haft en påverkan på resultatet då många brister flyter in i varandra och det var svårt att avgöra endast en grund till anmälan. Åtalsanmälningarna var svåra att tolka då alla var skrivna på olika sätt. Risken finns att jag misstolkat något skäl och då satt fel huvudskäl för ärendet. Detta är något jag tror skulle behöva arbetas med och förändras i framtiden hos landets 21 länsstyrelser. En gemensam mall och kanske en kort utbildning om vilka viktiga punkter som bör tas med i en åtalsanmälan borde erbjudas djurskyddsinspektörerna. Det tror jag blir lättare för de åklagare som inte har djurskyddsutbildning och som ska bedöma ärendet utifrån åtalsanmälningen och det kan minska risken för feltolkningar.

Även att olika kategorier och län slogs ihop vid analyserna kan ha påverkat resultatet. Med fler län hade det kanske gått att undersöka alla brister och deras eventuella samband med att få minst en fällande dom. Nu var det flera stycken brister som fick slås ihop till en stor övrig-kategori. Bland annat fanns våld medräknat i övrigt-kategorin, vilken skulle vara intressant att få ihop till en egen kategori och analysera utfallet.

Att tre ärenden var pågående och ändå räknades med kan ha påverkat resultatet. Jag valde att räkna med dem då jag behövde all data som fanns att tillgå. Egentligen borde dessa ärenden ha uteslutits på grund av att jag inte visste utfallet av dem.

Felkällor kan även ha funnits i den litteratur jag läst, men den valdes ut noggrant och artiklarna som valdes granskades innan användning i arbetet. Vetenskapligt granskade, nyligen skrivna samt att de inte var sponsrade av någon som kunde ha snedvridit artikeln gjorde att jag använde dem i studien. Böckerna som användes hade uppdaterade uppgifter och författare med stor erfarenhet av djurskyddsbrott.

5. SLUTSATS

I detta examensarbete undersöktes ärendehanteringens av djurskyddsinspektörernas inskickade åtalsanmälningar, samt ett jämförande av utfallen i olika slags ärenden i sex olika län år 2013 - Jönköpings, Kalmar, Stockholms, Södermanlands, Uppsalas samt Västra Götalands län.

Inga statistiska resultat kunde utläsas, men arbetets resultat visade ändå på lite skillnader i de olika frågeställningarna. Det fanns skillnader mellan länen både gällande om ärendet gick till åtal eller inte samt i ärenden som fick minst en fällande dom eller inte. Speciellt stack Länsstyrelsen i Stockholm ut i båda frågorna med få uppklarade ärenden i båda kategorierna. En liten spridning av brister som förekom i åtalsanmälningarna sågs, där veterinärvård och bristande tillsyn var vanligast. Inget samband kunde ses mellan vilken brist ärendet gällde och om utfallet av ärendet blev en dom.

Ett större arbete skulle behöva göras för att kunna säkerställa ett signifikant resultat. Till exempel om någon gjorde ett arbete med alla landets 21 länsstyrelser inblandade. Där skulle man kunna rikta in sig på endast en del i åtalsanmälningarnas utfall för att begränsa

sig, till exempel att endast undersöka de ärenden som väcks till åtal eller bara de ärenden som leder till minst en fällande dom.

6. POPULÄRVETENSKAPLIG SAMMANFATTNING

I den här studien tas åtalsanmälningar av två olika djurskyddsbrott upp, brott mot djurskyddslagen och brott mot Brottsbalken – djurplågeri. Åtalsanmälningarna analyseras sedan för att se hur dessa ärenden går vidare till eventuellt väckt åtal och dom. Året som studien baseras på är år 2013.

Idén till arbetet kom från ett sett intresse av djurskydd hos allmänheten. Eftersom djurskydd är intressant för stora delar av befolkningen, är händelseförloppet efter en anmälan relevant, och då i synnerhet när länsstyrelsen lämnar ärendet vidare i form av en åtalsanmälan.

Åtalsanmälningarna skrivs av länsstyrelsernas djurskyddshandläggare och består av en kort redogörelse av det misstänkta brottet samt en bedömning av hur ärendet kan tänkas bli dömt. Ärendena lämnas vidare till åklagare där de sedan utreds om brott har begåtts och om bevisen räcker för att väcka åtal.

336 åtalsanmälningar gjordes totalt i Sverige år 2013 och i arbetet valdes sex län ut med totalt 125 åtalsanmälningar att arbeta med. De sex länen som ingick i arbetet var Jönköpings, Kalmars, Stockholms, Södermanlands, Uppsalas samt Västra Götalands län. Mejlkontakt togs med respektive Länsstyrelse och Åklagarmyndighet i de gällande länen för att få ut information om åtalsanmälningarna och dess utveckling inom rätten. Beskrivande statistik i form av tabeller gjordes och även ett pildiagram utformades där man kunde följa ärendets väg från åtalsanmälan till sista beslut.

Även om arbetet visade på skillnader mellan länen och utfall samt skäl för anmälan och utfall kunde ingen statistisk signifikans konstateras. Däremot kunde det utläsas en del intressanta siffror i resultatet. Bland annat kunde det konstateras att av totalt 125 åtalsanmälningar år 2013, väcktes 44 åtalsanmälningar (35,2 %) till åtal och 61 åtalsanmälningar (48,8 %) gav minst en fällande dom. Länet med flest antal åtalsanmälningar var Västra Götaland (41 stycken) och med minst antal var Stockholms län (11 stycken). Resultatet av det totala antalet domar blev 66 stycken och näst intill alla domar bestod av dagsböter. De vanligaste skälen till åtalsanmälningar år 2013 var bristande veterinärvård som berörde 45,6 % av åtalsanmälningarna, samt bristande tillsyn som berörde 24,8 % av alla åtalsanmälningar. Inget samband kunde ses gällande huvudskälet till åtalsanmälan och om ärendet fick en dom.

7. TACK

Jag vill rikta ett stort tack till länsstyrelserna i Jönköping, Kalmar, Stockholm, Södermanland, Uppsala samt Västra Götaland för att de ställt upp och delat med sig av uppgifter till mitt arbete. Era uppgifter gjorde mitt examensarbete genomförbart.

Ett stort tack även till min familj, mina vänner och min studiegrupp. De har fått stå ut under flertalet veckor då jag i mild frustration försökt åstadkomma ett examensarbete. Stödet, bollandet av idéer och ert tålamod har betytt mycket under arbetets tid.

8. REFERENSER

- Arkow, P. 2015. Recognizing and responding to cases of suspected animal cruelty, abuse, and neglect: what the veterinarian needs to know. *Veterinary Medicine: Research and Reports*. 6, 349-359.
- Arluke, A. & Luke, C. 1997. Physical cruelty toward animals in Massachusetts, 1975-1996. *Society & Animals*. 5, 195-204.
- Brottsbalk (1962:700)
- BRÅ. 2001. Kriminell utveckling – tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser. BRÅ-rapport 2001:15.
- BRÅ. 2016. Personer lagförda (dömda m m) för brott. Lagföringsbeslut efter huvudbrott och län. Excelfil, tabell 460. <http://bra.se/bra/statistik/460/2013/460la-2013.html>. Hämtad 2016-04-02.
- Djurskyddslag (1988:534)
- Elonheimo, H., Sourander, A., Niemelä, S., Nuutila, A. M., Helenius, H., Sillanmäki, L., Ristkari, T. & Parkkola, K. 2009. Psychosocial correlates of police-registered youth crime. A Finnish population-based study. *Nordic journal of psychiatry*. 63, 292-300.
- Europeiska Kommissionen. 2016. Attitudes of Europeans towards Animal Welfare. Special Eurobarometer 442 – November – December 2015. Rapport, Bryssel.
- Hoeve, M., Dubas, J. S., Eichelsheim, V. I., Van der Laan, P. H., Smeenk, W. & Gerris, J. R. 2009. The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. *Journal of abnormal child psychology*. 37, 749-775.
- Jordbruksverket. 2009. Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl. Handläggning av djurskyddsärenden. Dnr 31-2401/09.
- Jordbruksverket. 2014. Redovisning av länsstyrelsernas djurskyddskontrollarbete under 2013. Rapport. Dnr 5.2.17-5978/14.
- Jordbruksverket. 2016. Djurskyddskontrollen 2015 – En redovisning av länsstyrelsernas arbete. Rapport.
<https://www.jordbruksverket.se/download/18.12c4e583154632873afdc9ea/1462112805056/Redovisning+av+l%C3%A4nsstyrelsernas+djurskyddskontroll+under+2015.pdf>. Hämtad 2016-05-23.
- Kordzek, A. 2014. An exploratory study of animal cruelty prosecution in New York. *Society & Animals*. 22, 602-622.
- Lockwood, R., & Arkow, P. 2016. Animal Abuse and Interpersonal Violence The Cruelty Connection and Its Implications for Veterinary Pathology. *Veterinary pathology*. 1-9.
- Rikspolisstyrelsen. 2014. Gemensam årsrapport utredning och lagföring 2013 - Rikspolisstyrelsens och Åklagarmyndighetens gemensamma redovisning av resultatet avseende utredning och lagföring enligt regleringsbrevets återrapporteringskrav. Dnr EA-902-7873/12 och ÅM-A 2013/1159.
- SOU. 2011. Ny djurskyddslag. Statens offentliga utredningar SOU 2011:75. Stockholm.

- Statistikdatabasen. 2007. Husdjur efter region, djurslag och år. http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__JO__JO0103/HusdjurL/table/tableViewLayout1/?rxid=e6a26153-66b2-4794-b30f-cf05e3de785b. Hämtad 2016-05-26.
- Striwing, H. & Åslund, M. 2002. Utredning av vanvård. Stockholm, Författares Bokmaskin.
- Striwing, H. & Åslund, M. 2005. Djurskydd – fakta och tips. Stockholm, Författares Bokmaskin.
- Wagner, K., Owen, S. & Burke, T. W. 2015. What makes a crime? The perceived harmfulness, wrongfulness and seriousness of offenses against nonhuman animals. *Society & Animals*. 23, 439-461.
- Åklagarmyndigheten. 2013. Djurplågeri och brott mot djurskyddslagen. Tillsynsrapport 2013:2. Utvecklingscentrum, Malmö.
- Åklagarmyndigheten. 2016a. https://www.aklagare.se/om_rattsprocessen/aklagarens-roll1/. Hämtad 2016-04-02.
- Åklagarmyndigheten. 2016b. https://www.aklagare.se/om_rattsprocessen/aklagarens-roll1/forundersokningen/polis-eller-aklagare/. Hämtad 2016-04-13.
- Åklagarmyndigheten. 2016c. https://www.aklagare.se/om_rattsprocessen/aklagarens-roll1/atalsbeslutet/. Hämtad 2016-04-13.
- Åklagarmyndigheten. 2016d. https://www.aklagare.se/om_rattsprocessen/aklagarens-roll1/rattegangen/pladering-och-domslut/. Hämtad 2016-04-13.
- Åklagarmyndigheten. 2016e. https://www.aklagare.se/om_rattsprocessen/aklagarens-roll1/forundersokningen/. Hämtad 2016-05-13.

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:

www.slu.se/husdjurmiljohalsa

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67 000
E-post: hmh@slu.se
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511-67 000
E-mail: hmh@slu.se
www.slu.se/animalenvironmenthealth
